

Beslut om utvidgning av naturreservatet Färskesjön i Karlskrona kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken, om utvidgning av naturreservatet Färskesjön med de på bifogad karta angivna områdena, som omfattar delar av fastigheterna Jämjö-Torp 1:57, Hallarum 4:8 och 14:1 som ligger öster om Torhamnsvägen samt 2 skiften av fastigheten Hallarum 4:5 (fastighetsreglering till Jämjö-Torp 1:57 av dessa skiften pågår). I reservatet ingår även det till Jämjö-Torp 1:57 enligt 1 kap. 5 § jordabalken hörande vattnet i Färskesjön.

Beträffande den del av reservatsområdet som omfattas av en byggnadsplan fastställd av länsstyrelsen den 27 oktober 1967 skall den mark som i byggnadsplanen utgörs av *område för bostadsändamål, fristående hus* inte ingå i reservatet.

Vägområdet för väg mellan Hallarum och Färskesjön tillhörande Hallarum-Torps vägsamfällighet ingår inte i reservatet.

Länsstyrelsen beslutar vidare, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m m om föreskrifter enligt nedan för naturreservatet.

Hela naturreservatet skall benämnas **Färskesjön**.

Administrativa data

Objektnamn	Färskesjön
Objektnummer	10-02-73
Skyddsform	Naturreservat
Befintlig areal	225 ha land
Areal utvidgning	67 ha land
Län	Blekinge län
Kommun	Karlskrona
Församling	Jämjö
Naturgeografisk region	Blekinges sprickdalsterräng och ekskogsområde
Kulturgeografisk region	Sydsvenska odlingsbygderna
Lägesbeskrivning	Öster om väg 748 mellan Jämjö och Torhamn. 16-17 km O om Karlskrona och 3-6 km S om Jämjö kyrka
Hänvisning till digitala gränser	

Karta	036 40 och 036 50
Fastigheter i utvidgningen	Jämjö-Torp 1:57, del av Hallarum 4:8 och 14:1 (samt 2 inköpta skiften av Hallarum 4:5)
Kategori av sakägare	Staten/Naturvårdsverket
Servitut	Kraftledning, brunn, vattenledning och avloppsanläggning
Samfälligheter	Samfälld väg
Nyttjanderätter	Jakträtt. Teleledning och kraftledning.
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen

Beskrivning av området och skälen för beslutet för det befintliga naturreservatet Färskesjön

Reservatet är beläget på Torhamnslandet i östra Blekinge på en höjd över havet som varierar mellan 15 och 35 meter. I reservatet ingår del av Färskesjön som är en oligotrof källsjö med utlopp i en delvis uppodlad sprickdal. Väster om Färskesjön ligger ett förhållandevis flackt urbergsområde, som karaktäriseras av vidsträckta hållmarker med mellanliggande skogklädda, morän och sedimentfyllda sprickdalar. I hållmarkernas mindre sprickor är ek, bergek, en och tall vanliga och i de större sprickorna dominerar ekarna. Från norra sidan av Färskesjön går en dalgång mot väster med en hedbokskog och ett skogbevuxet kärr. Sydväst om Färskesjön finns bok- och avenbokskog på sluttningarna. Mot väster övergår skogen i ekskogar och skogbevuxna kärr. På tunnare jordar och i södra delen av reservatet dominerar ekskogar. I norra halvan förekommer ekskog mest som smala skogar runt hållmarkerna och med bokskog i dalarna. Gränsen för bokens naturliga utbredning mot sydöst går i höjd med reservatsområdet. Avverkningar har i området endast skett i mycket begränsad omfattning under de senaste årtiondena.

Flera våtmarker finns i området i form av hållkar med öppen kärrvegetation eller skogbevuxna kärr. Hela området norr, väster och söder om Färskesjön har i Naturvårdsverkets riksomfattande inventering av våtmarker angetts som en mosaik av våtmarker av högsta naturvärdesklass. Området ingår i den nationella myrskyddsplanen och har där högsta skyddsklass.

På grund av den stora mångfalden av biotoper inom reservatet förekommer det hotade eller sällsynta arter från flera olika organismgrupper i reservatet (rödlistade arter). Hela det föreslagna reservatet ligger inom område av riksintresse för naturvården. Större delen av området (220 ha) har vidare av regeringen föreslagits till EU:s ekologiska nätverk Natura 2000. Inom reservatet häckar tre fågelarter listade i EU:s fågeldirektiv över arter vars livsmiljö skall skyddas.

I området finns kulturhistoriska spår och lämningar i form av lagskyddade fornlämningar såsom gravfält, rösen, stensättningar, resta stenar, en gammal hålväg samt lämningar av jordbrukets expansion på marginella marker under 1800-talet. På hållmarkerna dominerar fornminnen från bronsåldern. Här finns två gravfält, enstaka rösen och stensättningar i höjdlägen, mindre grupper av rösen och stensättningar samt en rest sten. Gravkoncentrationen är den största på Torhamnslandet. Nordväst om Färskesjön går en ca 400 m lång hålväg. Stenmurar, odlingsrösen och husgrunder är minnen från jordbrukets expansion ut över marginella marker under 1800-talet. Torp har funnits inom reservatet men odlingarna är numera övergivna och skogbevuxna.

Områdets naturvärden, främst den biologiska mångfalden, är beroende av att de får utvecklas fritt utan skogsbruk och konkurrens av gran.

Beskrivning av de tillkommande delarna och skälen för beslutet om utvidgning av naturreservatet

Beslutet om naturreservatet Färskesjön 2002-01-21 omfattade några stora centralt belägna fastigheter i det för naturvärden värdefulla området. Dessa fastigheter förvärvades av staten och fastighetsreglerades till Jämjö-Torp 1:57. De naturliga gränserna för de ingående naturtyperna ligger mer eller mindre utanför reservatet och berör delar av ett flertal fastigheter. Detta beslut omfattar några viktiga områden mellan den ursprungliga reservatsgränsen och fram till naturtypernas naturliga gränser.

Förvärv av fastigheter har gjorts på naturreservatets norra, nordöstra och västra sidor.

På reservatets norra sida har 2 fastigheter förvärvats som omfattar fortsättningen norr (skifte 1) och österut av den bokskog vars södra del ingår i reservatet (skifte 2a). Dessutom ingår hållmarksskogar av samma typ som finns i reservatets centrala delar. På nordöstra sidan av sjön Färskesjön ingår också ett viktigt område för friluftslivet i form av en strandtallskog och sandstrand där förutsättningar finns att förbättra möjligheten till bad och parkering (skifte 2b).

På nordvästra sidan har en fastighet förvärvats med hållmark och äldre blandskog med god tillgång på död ved (skifte 3). Området är en fortsättning på biotoper i det befintliga reservatet fram till naturlig gräns mot nordväst. I detta område finns också en fågata.

På västra sidan har ytterligare en del av Slättamossen och anslutande hållmarksskog förvärvats (skifte 4a). Slättamossen och dess omgivning ingår i den nationella myrskyddsplanen. För den förvärvade fastigheten finns en äldre byggnadsplan. De som grönområden, vägar och parkeringsplats planlagda delarna omfattas av detta beslut. En parkeringsplats i enlighet med planen kommer att iordningställas och bli reservatets parkeringsplats (de övriga 2 parkeringsplatserna enligt planen kan tas i anspråk vid behov av mer parkeringsplats). Den befintliga vägen till parkeringsplatsen kommer att förbättras. Bland annat kommer utfarten mot Torhamnsvägen att breddas.

Bland ljung på hållmarkerna och i den glesa vegetationen på de förberedda vägarna förekommer den fridlysta och som sårbar rödlistade sandödlan. Den som sårbar rödlistade smådoppingen häckar i Slättamossens norra del och i mosaikmarkerna med ekkratt och hållmarker häckar nattskär. Nattskär är rödlistad som sårbar nationellt och förtecknad i bilaga 1 i EU:s Fågeldirektiv. Den fridlysta och som sårbar rödlistade hasselsnoken har rapporterats från flera ställen med liknande ek- eller ekkrattskog och hållmarker i Hallarums-trakten, bland annat från intilliggande fastigheter.

Eftersom även de som tomtmark planerade områdena ingår i Natura 2000, ska naturvärdena där bevaras och utvecklas. Skötselplanen för naturreservatet omfattar därför även tomtmarken.

I anslutning till det planlagda området har ett skifte med hållmark förvärvats (skifte 4b).

Norr om det planlagda området har delar av två fastigheter med hållmarksskogar, ekskog och fuktskog längs ett dike förvärvats (skifte 5). Området öster om diket ingår i

den nationella myrskyddsplanen. Skogen runt diket och österut är naturvärdesklassad och i sydöstra delen av området är skogen nyckelbiotopklassad av Skogsstyrelsen. I västra delen av detta område kommer en del gallringar av främst ekskog att utföras för att gynna utvecklingen av storkroniga ekar. Två äldre granplanteringar på fastigheterna skall avvecklas.

När Hallarumsvikens naturreservat bildades på naturvårdsfondens fastigheter Hallarum 4:8 och 14:1 togs inte de smala delarna som låg öster om landsvägen mellan Jämfö och Torhamn med i reservatet. Den del av Hallarum 4:8 som ligger öster om vägen utgörs av en smal remsa med ekkrattskog och den del av 14:1 som ligger öster om vägen utgörs av krattartad skog. Dessa skogar kommer att ingå i Färskesjöns naturreservat.

Dessa utvidgningar innebär att gränserna för reservatet blir tydligare och att det blir lättare att besöka Färskesjöns naturreservat. Reservatet skiljs på en ca 400 m lång sträcka i väster endast av Torhamnsvägen från Hallarums naturreservat vilket kommer att underlätta art- och genutbyte mellan de båda reservaten. Arealen av värdefulla naturtyper ökar och får naturligare avgränsningar. Hela den bokskog som ligger på Färskesjöns norra sida kommer att ingå i reservatet utom en mindre samfällighet på västra sidan.

Syftet med reservatet är att

- bevara den biologiska mångfalden i fråga om arter och livsmiljöer på land i naturskogar, sumpskogar, kärr, hållmarker samt i Färskesjön.
- bevara värdefulla naturmiljöer i form av naturskogar med lövträd och tall som får utvecklas fritt utan gran.
- bevara det värdefulla kulturlandskapet i form av gravfält och övriga fornlämningar på ett överskådligt sätt.
- bevara spåren av det värdefulla kulturlandskapet från jordbrukets expansion på marginella marker under 1800-talet genom att i naturskogarna bevara torplämningar samt stenmurar i äldre gränslinjer och runt numera skogbevuxna lyckor.
- tillgodose behovet av stigar för friluftslivet med beaktande av naturskyddsaspekter.

Med anledning av de nya områdena utökas syftet för reservatet med att

- bevara värdefulla naturmiljöer i form av ädellövskogar med tall där naturvårdsinriktade gallringar görs för att stora träd skall utvecklas, åldras, dö och brytas ner.
- tillgodose behovet av parkeringsplatser på nordöstra sidan av Färskesjön och på västra sidan av reservatet (skiftena 2b och 4a), samt förbättra möjligheterna till bad i norra delen av Färskesjön (skifte 2b).

Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att

- uppföra helt ny byggnad eller andra anläggningar
- anlägga väg, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

- anlägga luft- eller markledning
- uppföra flaggstång, mast eller antenn
- bedriva täkt i någon form
- lägga igen öppna diken eller dika
- skada eller förändra mark eller vegetation
- avverka skog eller utföra skogsodling
- plantera eller så träd, buskar eller andra växter
- plantera in för trakten främmande djurarter
- använda kemiska bekämpningsmedel eller tillföra handelsgödsel

Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i reservatet

Markägare och innehavare till särskild rätt till mark och vatten förpliktigas tåla att åtgärder vidtas inom området enligt fastställd skötselplan, såsom röjning av invandrande gran, anläggande av strövstig, skötsel av fornminnen samt uppsättande av informationsskyltar.

Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i reservatet.

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att

- skada mark
- förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning
- skada torplämningar, stenmurar eller odlingsrösen
- otillbörligen störa djurlivet
- skada växande eller döda träd och buskar eller vegetation i övrigt
- medföra ej kopplad hund annat än vid jakt
- framföra fordon annat än på härför upplåtna vägar
- rida eller cykla annat än på markvägen i norra delen av området
- tälta eller ställa upp husvagn eller husbil
- göra upp eld på annat än för ändamålet iordningställda platser
- på störande sätt nyttja radio, cd-spelare eller på annat sätt åstadkomma störande buller
- nyttja området för övningar som verkar störande på naturen eller på allmänhetens friluftsliv
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- samla in fjärilar eller skalbaggar
- bedriva vetenskaplig forskning eller som omfattar provtagning eller installation av utrustning

Ovanstående föreskrifter enligt 7 kap. miljöbalken skall inte utgöra hinder för naturvårdsförvaltare att sköta området enligt den till beslutet hörande skötselplanen. Det skall vidare vara tillåtet för nyttjanderättsinnehavare, innehavare av servitut eller annan innehavare av särskild rätt till marken att utnyttja sina rättigheter. Det skall inte

heller utgöra hinder för innehavare av servitut som kommer att upprättas vid pågående lantmäteriförrättning KA3 (skifte 3) att utnyttja sin rätt till väg i reservatet.

Underhåll och reparation av kraft- och teleledningar skall kunna ske. Erforderliga tillstånd skall alltid sökas/inhämtas från Länsstyrelsen vid varje enskilt tillfälle när luftledning byts ut mot jordkabel.

Länsstyrelsen erinrar om föreskrifterna i lagen (1998:950) om kulturminnen enligt vilken det inte är tillåtet att länsstyrelsens tillstånd utföra åtgärder som kan skada fornminnen.

Fastställelse av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen den till beslutet hörande skötselplanen. Reservatet skall förvaltas av Länsstyrelsen.

Ärendets handläggning

Beslut att bilda naturreservatet Färskesjön av de då förvärvade fastigheterna togs 2002-01-21.

Arbete med att utöka reservatet med fortsättningen på de biotoper som ingår i reservatet fram till naturliga gränser och med områden som ingår i den nationella myrskyddsplannen påbörjades direkt efter att naturreservatet Färskesjön hade bildats av kärnområdena.

Fastigheterna Hallarum 17:1 och Jämjö-Torp 1:2 samt alla dess andelar i samfälligheter förvärvades 2002 av staten och fastighetsreglerades till statens fastighet Jämjö-Torp 1:57. De delar av fd Jämjö-Torp 1:2 som saknade tillräckliga naturvärden som motive-
rade en reservatsbildning har sålts. Del av fastigheten Hallarum 14:2 har förvärvats av staten och fastighetsreglerades till statens fastighet Jämjö-Torp 1:57. Fastigheterna Hallarum 4:10 och del av 1:7 har 2004 förvärvats av staten och fastighetsreglerats till statens fastighet Jämjö-Torp 1:57. Två områden av fastigheten Hallarum 4:5 har förvärvats av staten 2005 och kommer att fastighetsregleras till statens fastighet Jämjö-Torp 1:57.

Förslag till beslut och skötselplan för de förvärvade fastigheterna har utarbetats under 2005-2006.

Förslaget har skickats på remiss till berörda myndigheter och förelagts sakägare för yttrande.

Ikraftträdande

Detta beslut träder ikraft den dag det vunnit laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller dock omedelbart, även om de överklagas.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning.

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Ingegerd Wärnersson.

I beslutet har även deltagit länsassessor Karin Andersson, antikvarie Nils-Gustaf Nydolf samt biolog Lars-Göran Olsén, den sistnämnde som föredragande.

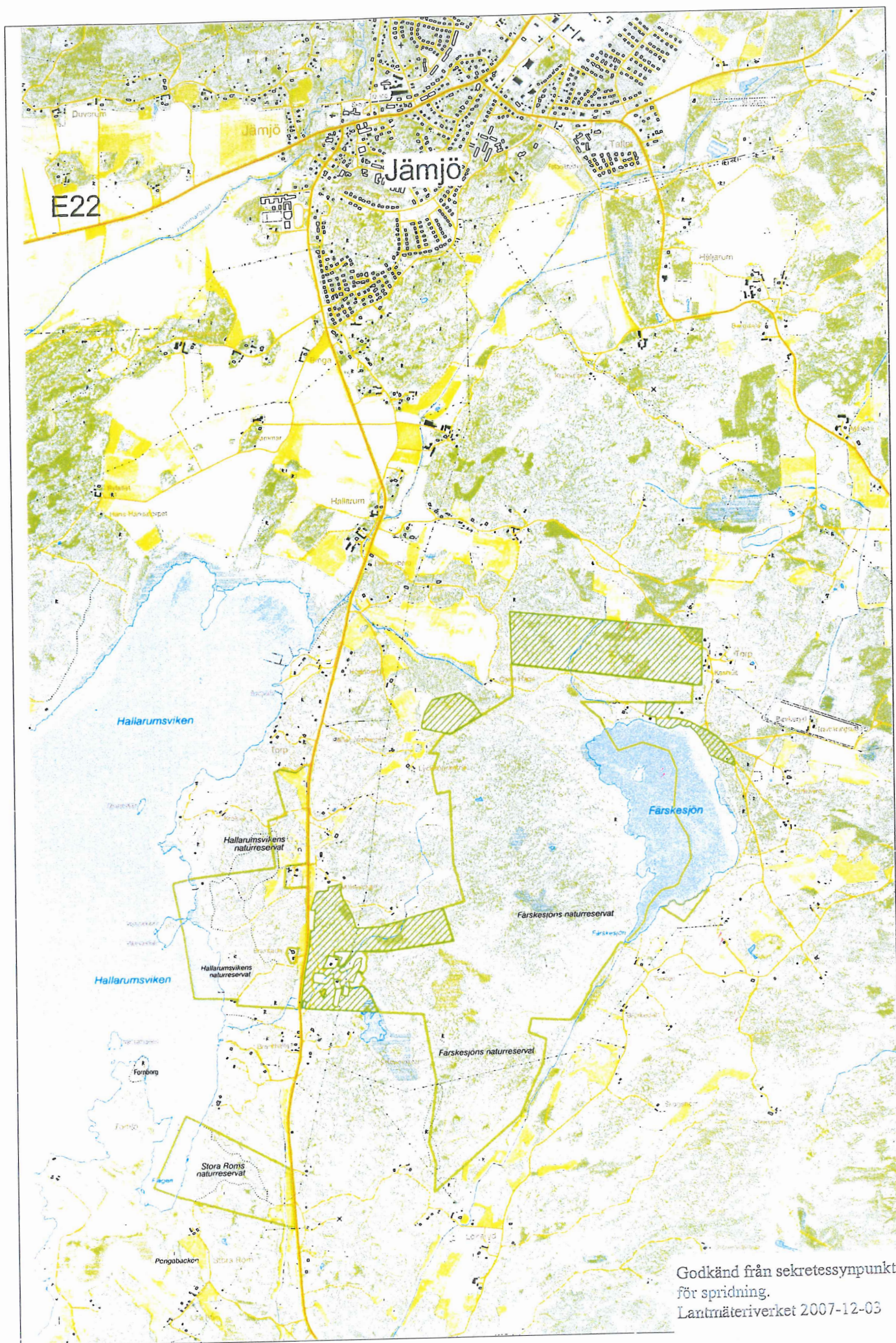
Ingegerd Wärnersson

Lars-Göran Olsén

Kungöres i länets författningssamling och ortstidning.

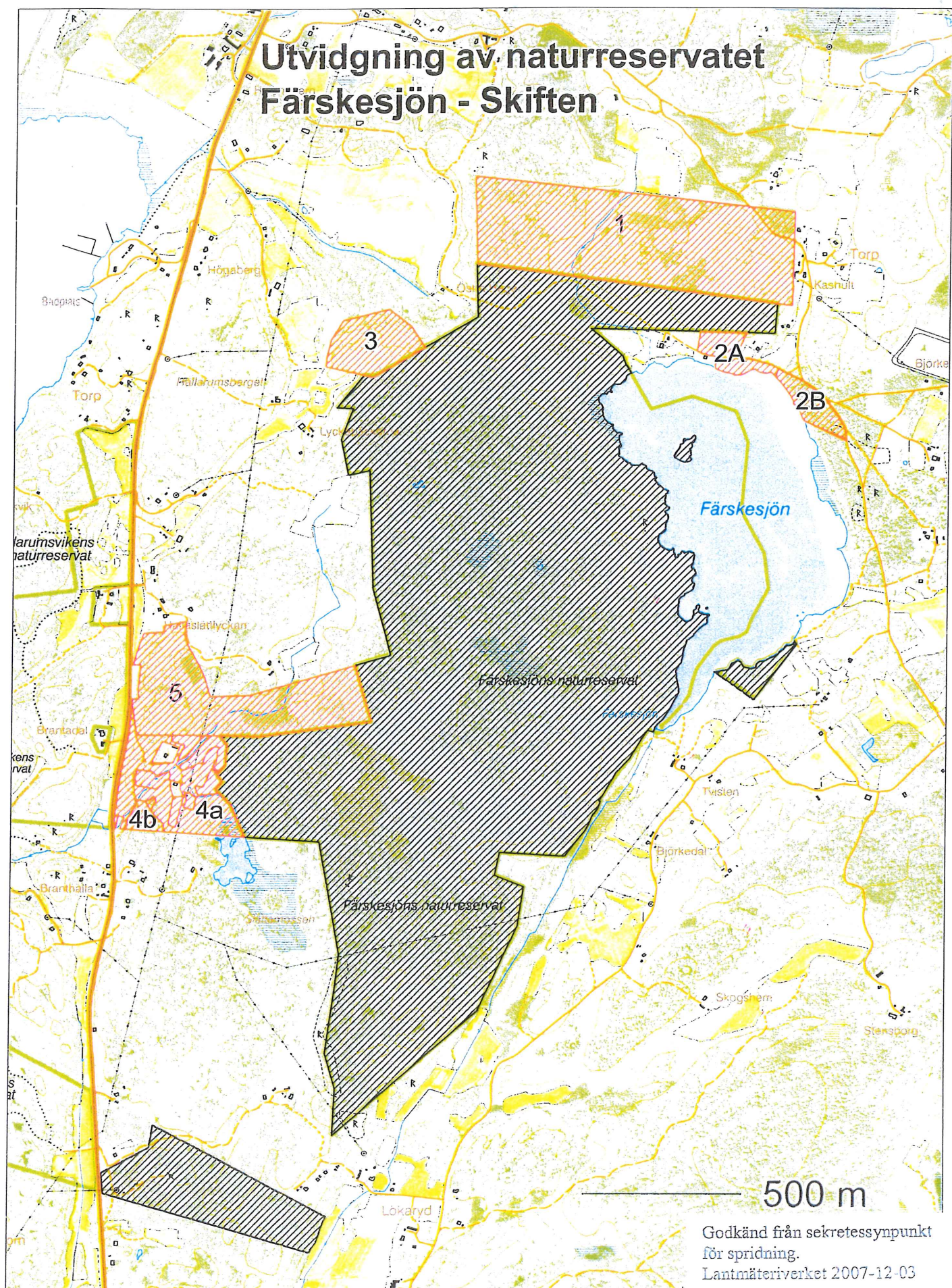
Bilagor:

1. Karta med reservatsgränser
2. Skötselplan med bilagor
3. Hur man överklagar

Godkänd från sekretessynpunkt
för spridning.
Lantmäteriverket 2007-12-03

Utvidgning av naturreservatet Färskesjön - Skiften

Godkänd från sekretessynpunkt
för spridning.
Lantmäteriverket 2007-12-03

Skötselplan för utvidgningen av naturreservatet Färskesjön

Skötselplanen omfattar utöver naturreservatet även flera små som tomtmark planlagda områden. Dessa områden är inte naturreservat men ingår i Natura 2000. De omges av reservatet och ägs av Naturvårdsverket. I dessa områden finns bland annat tidigare odlad mark med odlingsrösen. Hävd av detta område är viktigt för att bevara en blommande, varm miljö där insekter kan finna föda i form av nektar och pollen samt blommande samlingsplatser för parning.

Syftet med reservatet är att

- bevara den biologiska mångfalden i fråga om arter och livsmiljöer på land i naturskogar, sumpskogar, kärr, hållmarker samt i Färskesjön.
- bevara värdefulla naturmiljöer i form av naturskogar med lövträd och tall som får utvecklas fritt utan gran.
- bevara det värdefulla kulturlandskapet i form av gravfält och övriga fornlämningar på ett överskådligt sätt.
- bevara spåren av det värdefulla kulturlandskapet från jordbrukets expansion på marginella marker under 1800-talet genom att i naturskogarna bevara torplämningar samt stenmurar i äldre gränslinjer och runt numera skogbevuxna lyckor.
- tillgodose behovet av stigar för friluftslivet med beaktande av naturskyddsaspekter.

Med anledning av de nya områdena utökas syftet för reservatet med att

- bevara värdefulla naturmiljöer i form av ädellövskogar med tall där naturvårdsinriktade gallringar görs för att stora träd skall utvecklas, åldras, dö och brytas ner.
- tillgodose behovet av parkeringsplatser på nordöstra sidan av Färskesjön och på västra sidan av reservatet (skiftena 2b och 4a), samt förbättra möjligheterna till bad i norra delen av Färskesjön (skifte 2b).

Syftet skall i de tillkommande delarna nås genom att:

- stora sammanhängande områden med skog och våtmarker får utvecklas fritt, dock skall invandrande gran röjas bort.
- i jämnåriga yngre lövskogar kan åtgärder vidtas för att träd med väl utvecklad krona ska kunna utvecklas
- granplanteringar slutavverkas och lövskog får självtablera sig.
- möjligheten till bad förbättras på Färskesjöns nordöstra strand genom röjning av ytterligare en öppning i skogen invid stranden.

Postadress	Besöksadress	Telefon/Telefax	E-post/webbplats:	Org.nr
SE-371 86 KARLSKRONA	Ronnebygatan 22	0455-870 00 0455-875 45	lansstyrelsen@k.lst.se www.k.lst.se	202100-2320

- parkeringsplatser anläggs på nordöstra sidan av Färskesjön och på det planlagda området på reservatets västra sida.

Beskrivning av skyddsobjektet

Markslag och naturtyper (ha): Naturtyper Våtmark Naturtyper Sötvatten Naturtyper	Hällmarksskogar: 28 ha, hedbokskog: 3,7 ha, ek-skog på moränmarker: 17 ha, talldominerad blandskog: 1,8 ha, planterad granskog (utvecklingsmark): 4,1 ha, äng: 0,3 ha, övrig mark (planlagt område med parkeringsplats, vägar och badplats): 1,5 ha Öppna fattiga kärr och gungflyn: 0,5 ha Oligotrof sjö; del av Färskesjön
Prioriterade intresseaspekter: Markslag Naturtyper i N 2000 Växt- och djursamhällen Arter enligt EU:s fågeldirektiv Arter enligt EU:s habitatdirektiv Övriga arter Övriga naturtyper Landskapselement Stenmurar	Skog, sjö och kärr 9110 , hedbokskog: ca 4 ha 9190 , Näringsfattig ekskog: ca 17 ha 7140 , Öppna fattiga och intermediära kärr och gungflyn: ca 0,4 ha, Djursamhällen och lavar knutna till gamla träd och död ved i naturskogar. Djursamhällen knutna till hällmarker och tunna jordar bevuxna med ljung. Nattskärre (sårbar) Kräldjur: Större vattensalamander (livskraftig) • Mindre hackspett, spillkråka, trädlärka, sandödlor (sårbar), smådopping (livskraftig), lövskogsnunna, vågbandat ordensfly, rombjätteknäppare (Stenagostus rhombeus), Melasis buprestoides, Cryptophagus confusus, trefläckig brunbagge (Abdera triguttata), kolsvart kamklobagge (Prionychus ater), skillerticka (Inonotus cuticularis) (sårbar), blåfotad taggsvamp (Sarcodon glaucopus) (sårbar), Äng: 2,8 ha (restaureras). Planterad gran: 4 ha (granen avvecklas). I skogen i anslutning till igenväxta lyckor och grän-

Odlingsröse	ser.
Fornlämningar	I skogen i anslutning till igenväxta lyckor och äng.
Friluftsliv	Del av ett gravfält från järnålder. Vandringsleder, badplats, parkeringsplatser och informationstavlor.

Historisk och nuvarande markanvändning (i hela reservatet)

De äldsta kulturlämningarna i området är rösen och gravfält från bronsåldern. Gravkoncentrationen är den största i sitt slag på Torhamnslandet och möjligen har området haft funktionen av nekropol/kultplats för ett större område. På nordöstra sidan av Färskesjön finns gravfält från äldre järnålder.

En hålväg finns i norra delen av reservatet, som skärs av 1800-talets stenmurar. Hålvägens ålder är ej fastställd.

Storskifte genomfördes 1806 och laga skifte 1869. Storskifteskartan från 1802 redovisar området väster om Färskesjön som samfälld utmark utan redovisad bebyggelse. Troligen utnyttjades dock redan då vissa sankarpartier för slätter. På laga skifteskartan från 1868 har flera torp tillkommit främst väster och söder om reservatet. Inhägnade mossodlingar och slättermader fanns i betydande omfattning i områden med djupare jordlager. Vid laga skifte lades diket ut som är utlopp för Färskesjön. Den ekonomiska kartan från 1918 visar att vissa marker redan då hade tagits ur drift och skogen vandrat in över markerna. Stenmurar, odlingsrösen och husgrunder är minnen från jordbrukets expansion ut över marginella marker under 1800-talet. Två torpruiner med igenväxande odlingsmark finns inom reservatet.

1840 skrevs i Blekinge läns Kongl. Hushålls-Sällskaps handlingar om torvmossar i Jämjö: *"Från Ramdala och Jemjö, att kännedom om några andra torfmossar icke hittills kunnat erhållas, än den på Binga och Hallarums ägor i Jemjö Socken; och vad denna torftäkt vidkommer, så synes som man ännu icke fullkomligen insett dess egentliga värde; dock begagna sig ägarne deraf, förnämligast vid brännvinsbränning."*

På den ekonomiska kartan från 1918 finns ingen fri vattenyta markerad i Slättamossen. I norra delen av Slättamossen har bedrivits torvbrytning. Den delen av mossen har numera karaktären av en grund vegetationsrik sjö. Ytterligare en bit av den utbrutna delen av Slättamossen omfattas av utvidgningen.

Skogsbruk har under lång tid endast bedrivits i mindre delar av området och endast i begränsad omfattning. Några granplanteringar och en mindre bit med gallrad bokskog omfattas av utvidgningen.

Jakt bedrivs i området.

Beskrivning av bevarandevärden

Naturreseptatet ingår i område av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården och friluftslivet: NK20, K20 och FK6 "Hallarumsviken – Torhamns skärgård".

I länets naturvårdsplan från 1983 är området av klass 1.

Naturtypsinventeringar: I länsstyrelsens våtmarksinventering VMI (1994) klassades området som en våtmarksmosaik av klass 1.

I skogsvårdsstyrelsens sumpskogsinventering (1990) redovisas 7 områden inom reservatet. 1993 avgränsades 6 nyckelbiotoper, samtidigt som större delen av reservatet klassades som område med naturvärde.

Större delen av det befintliga naturreservatet ingår i den nyreviderade myrskyddsplanen (2007). Till myrskyddsobjektet hör även östra delen av skifte 5, samt området vid Slätamossen, som berörs av den nu aktuella utvidgningen.

Regeringen har föreslaget att 310 ha skall ingå i EU:s ekologiska nätverket Natura 2000, ”Färskesjöplatån SE 041 0105”, varav större delen omfattas av naturreservatet, med biotoperna 7140 *öppna, fattiga och intermediära kärr och gungflyn*: 9 ha, 8220 *klippvegetation på silikatrika bergssluttningar*: 137 ha, 9130 *boskog av örtrik typ*: 8 ha, 9160 *ek-avenboskog av buskstjärnblomma-typ*: 32 ha, 9170 *ek-avenboskog av måra-typ*: 31 ha samt 91D0 *skogbevuxen myr*: 2 ha.

I utvidgningen av reservatet ingår bland annat naturtyperna 7140 *öppna fattiga och intermediära kärr och gungflyn*: 0,4 ha samt 9110 *hedboskog*: 3,7 ha i Natura 2000-området.

(Värden märkta med* finns i utvidgningen)

- Biologiska bevarandevärden består av naturskogar med en rik mosaik av naturtyper; hållmarksskogar* med tall, en, ek, bergesk omväxlande med produktiva sprickdalar* med bland annat ek, bergesk, bok och avenbok, ekskogar*, boskogar*, skogbevuxen myr, sumpskog* och öppna kärr*.

Naturtyperna har naturliga gränser betingade av topografi och jordlagrens djup*.

I skogarna finns gott om död ved i levande träd, torrakor, högstubbar och lågor i olika stadier av nedbrytning, främst av ek, bergesk, tall och bok. I hållmarksskogarna finns grova träd, högstubbar och lågor främst av tall.

Bokens svenska utbredningsgräns mot sydost finns i området*.

Våtmarksmosaikerna består av kärr av olika typer; öppna fattiga till intermediära kärr till lövskogsdominerade kärr med tall, glasbjörk, al och gråvide.

Rödlistade arter finns bland flera olika organismgrupper*.

I hållmarksskogarna finns en god förekomst av nattskärre*.

Sandödlan finns i reservatet*. Hasselsnok har observerats på hållmarks – ekskogsmosaik mitt emellan reservatets två skiften samt på västra sidan nära gränsen.

Fjällnejlikan, som växer på hållmarker väster om Färskesjön, är i Blekinge en relik från seneglacial tid.

Den oligotrofa sjön Färskesjön*.

- Kulturhistoriska bevarandevärden finns främst i form av gravfält och enskilda forn lämningar från äldre bronsålder till äldre järnålder*. Stenmurar*, odlingsrösen* och torpgrunder* härrör från jordbrukets expansion under 1800-talet. Den ekonomiska kartan från 1918 visar att skogen då hade koloniserat en del tidigare odlade ytor*.
- Friluftsliv. Färskesjöplatån är ett stort sammanhängande naturområde som har mycket att erbjuda i form av omväxlande natur och fornminnen*. Färskesjön är en populär badsjö*. För att minska störningar från friluftslivet på naturen planeras att stora sammanhängande naturområden inte skall ha några markerade stigar*.

Prioriterade bevarandevärden

(Naturvärden märkta med* finns i utvidgningen)

Biotoper och arter som ingår i Natura 2000*.

Biotoperna för rödlistade arter som är beroende av att naturskogarna får utvecklas fritt utan konkurrerande gran*.

Den stora variationen i naturtyper med naturliga gränser, som beror på variation i topografi, jorddjup och fuktighet*.

Boskog som utvecklas fritt nära den sydöstra gränsen för bokens svenska utbredning*.

Fornlämningar från äldre bronsålder till äldre järnålder* som består av gravfält*, rösen, resta stenar, stenblock på underliggare samt stensättningar.

I området finns skyddsvärda arter, bland annat:

- Fåglar: Mindre hackspett, spillkråka, trädlärka och nattskär*.
- Kräddjur: Sandödl* (hasselsnok har observerats ca 100 m utanför reservatets södra del och på flera ställen i mosaikmarker med hällar och ljung i närområdet på västra sidan av reservatet).
- Fjärilar: Lövsjögubben, Vågbandad ordensfly.
- Skalbaggar: Rombjättekäppare (*Stenagostus rhombeus*), *Melasis buprestoides*, *Cryptophagus confusus*, trefläckig brunbagge (*Abdera triguttata*), kolsvart kamklobagge (*Prionychus ater*).
- Storsvamp: Skillerticka (*Inonotus cuticularis*) VU, blåfotad taggsvamp (*Sarcodon glaucopus*) VU.

Referenser

Andersson R. 2002. Översiktlig inventering av vedlevande insekter vid Stora Rom (Karlskrona kommun) – Område ca 1 km N Stora Rom. Inventeringsrapport. Länsstyrelsen i Blekinge län.

Baranowski R. 1990. Inventeringsrapport för Färskesjöplatån, 5-7.7.1990. Länsstyrelsen i Blekinge län.

Berglund B. E. 1969. Naturvårdsplan för Karlskrona kommunblock. Blekinge Natur 1972.

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0410105 Färskesjön, 2006. Länsstyrelsen i Blekinge län.

Blekinge läns Kongl. Hushålls-Sällskaps handlingar 1840&1841:68.

Brunsberg K. 1969. Naturvårdsinventering i Jämjö socken. Blekinge Natur 1969.

Ehnström B. 1999. Inspektion av sex skogsområden i Blekinge län den 3 juni 1998. Exkursionsrapport, ArtDatabanken

Franzén L. 1994. Våtmarker i Blekinge. Länsstyrelsen i Blekinge Län.

Nationell myrskyddsplan 2007.

Naturvårdsplan Blekinge. Länsstyrelsen i Blekinge län 1984.

Persson T. 2000. Underhandsmaterial om Färskesjöområdets kulturhistoriska värden, Blekinge Museum.

Rödlistade svampar i Blekinge 2007 (manus).

Skogsvårdsstyrelsens inventeringar av nyckelbiotoper, sumpskogar och naturvärden.

SOU 1971:1. Boskogens bevarande.

Vattendom: Dom A 58/1964, AD 5/1964. Söderbygdens vattendomstol, Växjö 1964.09.28

Indelning i skötselområden (enligt indelningen i det ursprungliga naturreservatet)

Skötselområden inom parantes finns bara i det ursprungliga reservatet.

Skötselområde 1a. Naturskogar och våtmarker.
(I det gamla reservatet finns endast 1a och 1b).

Skötselområde 1c. Ädellövskog med naturvårdsinriktad skötsel.

Skötselområde 1d. Skyddsskog av tall på sandig mark.

(Skötselområde 2. Gravfält med särskild skötsel.)

(Skötselområde 3. Östra stranden.)

Skötselområde 4. Färskesjön.

Skötselområde 5. Ängsmark.

Skötselområde 6. Parkering och naturvårdsinriktad skötsel av träd- och buskskikt.

Varje inköpt skifte behandlas för sig. Bilaga 1.

Mål och föreskrifter för skötselområden

Inom samtliga skötselområden bevaras fornminnen fria från vedartad vegetation som kan förorsaka skada på fornminnet.

Gran skall inte konkurrera med andra träd i naturskogar eller i våtmarker inom reservatet.

Skifte 1: Förs till skötselområde 1a och 1c.

Skötselområde 1a. Naturskogar och våtmarker.

Ingår i Natura 2000

Areal: 29 ha.

Beskrivning och övergripande mål

Området består av hållmarksskogar med tall, ek, bergek och en (ca 20 ha), omväxlande med sprickdalar med djupare jordlager där det bland annat växer ekskog med ek och bergek (ca 4 ha) samt en flik (ca 2 ha) av en större bokskog. Skogarna är till större delen av näringsfattig typ. I området finns också en liten björkskog på fuktig mark och ett mindre urgrävt kärr med odon, ängs- och tuvull och vitmossa i bottenskiktet. Ett dike från åkermark norr om reservatet går genom området.

Naturtyperna har naturliga gränser betingade av topografi och jordlagrens djup. I skogarna finns gott om död ved i levande träd, torrakor, högstubbar och lågor i olika stadier av nedbrytning.

I området finns flera granplanteringar som ska avvecklas (ca 3 ha). Gran skall inte konkurrera med andra träd i naturskogar eller i våtmarker.

Träd som riskerar att falla över vägen eller in på tomtmark får avverkas. Även grenar som växer ut mot vägen eller tomtmark och där kan vålla skada eller olägenhet får kapas.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Ett stort område med för området naturlig vegetation får utvecklas fritt, så att även störningskänsliga arter skall kunna fortplanta sig. Området hålls i fritt från gran.

Gynnsam bevarandestatus för naturskogarna och våtmarkerna uppnås:

- när naturen i hela skötselområdet får utvecklas fritt utan gran som konkurrerar med övriga träd och buskar och med sin förna försämrar förutsättningarna för fältskiktet och markorganismer.
- när skogen är olikåldrig och träden får åldras, dö och brytas ner på naturlig väg.
- när död ved bildas på naturlig väg och bryts ner i området.
- fornminnen vårdas och föreslagna stigar hållas öppna.

Skötsel mål och anvisningar för skötsel

- Inga livskraftiga och reproducerande granar skall finnas i skötselområdet.
- Granarna röjs bort, ringbarkas eller bankas där de har förutsättningar för att sprida sig.
- Granplanteringarna avvecklas inom en 10-årsperiod.
- 10 och 20 år efter avverkningsen av granplanteringarna kan utglesningar av täta bestånd av unga lövträd göras för att kvarvarande träd ska kunna utveckla stora kronor.

Skötselområde 1c. Ädellövskog med naturvårdsinriktad skötsel.

Ingår i Natura 2000

Areal: 0,8 ha.

Beskrivning och övergripande mål

En planterad granskog med inslag av lövträd. Marken är delvis fuktig. Träd som riskerar att falla över vägen eller intilliggande tomt får avverkas. Även grenar som växer in över tomt eller ut mot vägen och som där kan vålla skada eller olägenhet får kapas.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Lövskog där stora lövträd kan utvecklas och stå kvar. På längre sikt ska området få utveckla naturskogsvärden.

Gynnsam bevarandestatus för skogarna uppnås

- när död ved bildas på naturlig väg och bryts ner i området.
- när skogen är olikåldrig och träd får åldras, dö och brytas ner på naturlig väg.

Skötsel mål och anvisningar för skötsel

- Granen gallras kraftigt så att befintliga lövträd friställs och kan bli stabila innan granen slutavverkas. Allt granmaterial forslas bort.
- Naturvårdsinriktad skötsel av lövskogen så att stora träd kan utvecklas och bli gamla.

Skifte 2a

Skötselområde 1a. Naturskogar och våtmarker.

Boskogen ingår i Natura 2000

Areal: 1,9 ha.

Beskrivning och övergripande mål

Området består av gallrad näringsfattig bokskog och i öster en snårig strandskog. Fältskiktet är fattigt och domineras av glest växande kruståtel. Delar av marken täcks av lövförna. Boskogen är en del av en större bokskog i naturreservatet.

Träd som riskerar att falla över vägen eller intilliggande tomt får avverkas. Även grenar som växer in över vägen eller tomten och som där kan vålla skada eller olägenhet får kapas.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Ett stort område med för området naturlig vegetation får utvecklas fritt, så att även störningskänsliga arter skall kunna fortplanta sig. Området hålls fritt från gran.

Gynnsam bevarandestatus för naturskogarna och våtmarkerna uppnås:

- när naturen i hela skötselområdet får utvecklas fritt utan gran som konkurrerar med övriga träd och buskar och med sin förna försämrar förutsättningarna för fältskiktet och markorganismer.
- när skogen är olikåldrig och träden får åldras, dö och brytas ner på naturlig väg.
- när död ved bildas på naturlig väg och bryts ner i området.

Skötselmål och anvisningar för skötsel

- Inga livskraftiga och reproducerande granar skall finnas i skötselområdet.
- Granarna röjs bort eller ringbarkas/bankas där de har förutsättningar för att sprida sig.

Skifte 2b

Skötselområde 1d. Skyddsskog av tall på sandig mark.

Areal: 1,8 ha.

Beskrivning och övergripande mål

Tallskogen är en skyddsskog som anlagts för att binda den sandiga marken. I skogen finns ett betydande inslag av ek, bok, björk, oxel och rönn. Mot Färskesjön ligger flera ditlagda stenblock. I strandkanten växer pors. En mindre del av ett gravfält från järnåldern ligger i östra delen av reservatet. På gravfältet finns ett glest trädskikt av tall.

Målet för området är att andelen lövträd ökar i skogen och att det finns så kallade evighetsträd av tall, bok och ek. På gravfältet prioriteras att området är överskådligt och att fornminnena inte skadas.

Gravfältet kan betas eller skötas med slätter för att hålla ner fältskiktet. Trädskiktet består av tall.

Området är mycket viktigt för friluftslivet. Färskesjön är mycket långgrund ut till en kant där det snabbt blir djupare. Sommartid är det mycket folk som badar längs de långgrundna stränderna. Behovet av parkeringsplatser är stort under badsäsongen.

Målet för friluftslivet är att det finns parkeringsplatser för minst 10 bilar längs vägen. Ytterligare en öppning tas upp i skogen invid stranden så att badmöjligheterna i området förbättras.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Skogen är en blandskog med gamla träd som hindrar sanden från att börja driva. Gran ska inte förekomma i skötselområdet.
- Parkeringsplatser finns för 10 bilar längs vägen, och att det finns 2 små badstränder med mindre gläntor innanför.
- Fornminnena bevaras fria från träd och buskar som kan förorsaka skador. Träd- och buskskikten är så glesa att gravfältet är överskådligt.

Gynnsam bevarandestatus råder:

- när skogen fungerar som skyddsskog mot sanddrift och när skogen är en blandskog med naturskogsqualitéer.
- när det finns två mindre badstränder med gläntor innanför, och det finns parkeringsplatser för 10 bilar i anslutning till den mindre vägen i norra gränsen.
- när ingen vedartad vegetation skadar fornminnena.

Skötsel mål och anvisningar för skötsel

- Tallen plockhuggs för att lövträd ska kunna utveckla stora kronor. Träd som riskerar att falla över vägen får avverkas.
- På gravfältet skall ett glest trädskikt med träd som inte skadar fornminnen sparas för att minska kanteffekter i intilliggande skogar. De kvarlämnade träden kan underkvistas för att förbättra överskådligheten. Spridda blommande buskar bör lämnas för att gynna insektsfaunan.
- Information om fornminnena skall finnas i anslutning till gravfältet.
- En öppning görs i porsen i strandkanten öster om den nuvarande badstranden, och en glänta skapas i skogen för att badgästerna ska få tillgång till mer badstrand.

Skifte 3: Förs till skötselområde 1a.

Skötselområde 1a: Naturskogar och våtmarker.

Areal: 4,5 ha.

Beskrivning och övergripande mål

Området består av en utlöpare av Färskesjöplatån med hållmarker och skogklädda sluttningar mot väster och norr. Naturtyperna har naturliga gränser betingade av topografi och jordlagrens djup. Bok och ek dominerar skogarna. I skogarna finns gott om död ved i levande träd, torrakor, högstubbar och lågor i olika stadier av nedbrytning. I södra gränsen finns en fägata där det växer några träd och buskar.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Ett stort område med för området naturlig vegetation får utvecklas fritt, så att även störningskänsliga arter skall kunna fortplanta sig. Området hålls fritt från gran.

Gynnsam bevarandestatus för naturskogarna och våtmarkerna uppnås:

- när naturen i hela skötselområdet får utvecklas fritt utan gran som konkurrerar med övriga träd och buskar och med sin förna försämrar förutsättningarna för fältskiktet och markorganismer.
- när skogen är olikåldrig och träden får åldras, dö och brytas ner på naturlig väg.
- när död ved bildas på naturlig väg och bryts ner i området.

Gynnsam bevarandestatus för fågatan råder när den i huvudsak är öppen. Enstaka träd och buskar får stå längs sidorna om de inte skadar stenmurarna. Framför allt kan buskar finnas i anslutning till några stenblock.

Skötselmål och anvisningar för skötsel

- Inga livskraftiga och reproducerande granar skall finnas i skötselområdet.
- Granarna röjs bort, ringbarkas eller bankas där de har förutsättningar för att sprida sig.
- Död ved som ligger i fågatan flyttas ut i skogen. Träd som riskerar att falla avverkas. Grenar som växer ut över fågatan från skogen och utgör hinder för framkomligheten tas bort. Större buskar röjs bort.

Skifte 4: Förs till skötselområde 1a, 5a, b, c och 6.

Ingår i Natura 2000

Skötselområde 1a: Naturskogar och våtmarker.

Areal: 2,8 ha.

Beskrivning och övergripande mål

Området består av hållmarksskogar och en skogbevuxen sluttning ner mot Torhamnsvägen. I området växer krattekar, enar, björk, oxel, rönn, tall och ljung. På några ställen växer murgroa upp i träden. I de öppna områdena med ljung lever bland annat sanddollar. Död ved finns i levande träd och någon torraka. Mulm finns i en del tunnare ekgrenar.

I sydöstra delen av området ingår en del av Slättamossen där all torv brutits ut och en vegetationsrik sjö har bildats. Där finns bland annat smådopping och större vattensalamander. På hållmarken omedelbart norr om Slättamossen skall det byggas ett lågt fågeltorn i skydd av någon ek.

Träd som riskerar att falla över vägen eller intilliggande tomt får avverkas. Även grenar som växer in över tomten eller vägen och som där kan vålla skada eller olägenhet får kapas. Täta bryn mot ängs- och hagmark får gallras.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Ett område med för området naturlig vegetation får utvecklas fritt, så att även störningskänsliga arter skall kunna fortplanta sig. Området hålls fritt från gran.

Gynnsam bevarandestatus för naturskogarna och våtmarkerna uppnås:

- när naturen i hela skötselområdet får utvecklas fritt utan gran som konkurrerar med övriga träd och buskar och med sin förna försämrar förutsättningarna för fältskiktet och markorganismer.
- när skogen är olikåldrig och träden får åldras, dö och brytas ner på naturlig väg.
- när död ved bildas på naturlig väg och bryts ner i området.

Skötselmål och anvisningar för skötsel

- Inga livskraftiga och reproducerande granar skall finnas i skötselområdet.
- Granarna röjs bort eller ringbarkas/bankas där de har förutsättningar för att sprida sig.

Skötselområde 1c. Ädellövskog med naturvårdsinriktad skötsel.

Areal: 3,3 ha.

Beskrivning och övergripande mål

Området består av hällmarksskogar och en skogbevuxen sluttning ner mot Torhamnsvägen. I området växer krattekar, enar, björk, oxel, rönn, tall och ljung. På några ställen växer murgröna upp i träden. I de öppna områdena med ljung lever bland annat sanddollar. Död ved finns i levande träd och någon torraka. Mulm finns i en del tunnare ekgrenar.

Träd som riskerar att falla över vägen eller intilliggande tomt får avverkas. Även grenar som växer in över tomten eller vägen och som där kan vålla skada eller olägenhet får kapas. Täta bryn mot ängs- och hagmark får gallras.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

En olikåldrig lövskog med så kallade evighetsträd och god tillgång på död ved. Området hålls fritt från gran.

Gynnsam bevarandestatus för lövskogarna uppnås

- när skogen är olikåldrig och träden får åldras, dö och brytas ner på naturlig väg.
- när mängden död ved är mer än 10 m³/ha. Ingen övre gräns finns för mängden död ved.
- när död ved bildas på naturlig väg och bryts ner i området.
- när naturen i skötselområdet får utvecklas utan gran som konkurrerar med övriga träd och buskar och med sin förna försämrar förutsättningarna för fältskiktet och markorganismer.
- när diket som dränerar åkrarna på grannfastigheten i norr är öppet.

Skötselmål och anvisningar för skötsel

- Inga livskraftiga och reproducerande granar skall finnas i skötselområdet.
- Granarna röjs bort, ringbarkas eller bankas där de har förutsättningar för att sprida sig.
- Täta yngre trädbestånd utglesas till en luckig skog. Spärrgeniga träd friställs och stor variation på ålder och grovlek eftersträvas. Artsammansättningen bland träd och buskar med undantag för gran ska bevaras.

Skötselområde 5: Ängsmark.

5a. *Areal:* 0,3 ha.

Beskrivning och övergripande mål

Ett igenväxande tidigare odlat område. Buskar och gräsförna slår ut tidigare ängsflora. Ängsmarken är viktig för insektslivet i området. Slåttern skall vara sen för att det skall kunna finnas blommande växter under en längre sommarperiod.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

En hävdad ängsmark med blommande buskar i anslutning till stenmurar och diket.

Gynnsam bevarandestatus uppnås

- när området sköts med traditionell ängsskötsel.
- när det finns hamlade träd i anslutning till ängen.

Skötsel mål och anvisningar för skötsel

- Slåtter genomförs efter att slåttern är klar i Steneryds lövängar. Om möjligt efterbetas området.
- Områden med utarmad ängsflora förbättras med insådd av ängsväxter med hjälp av färskt hö från Steneryd.

5b. Areal: 0,2 ha.*Beskrivning och övergripande mål*

Ett igenväxande område som tidigare har varit uppodlat. På det planerade vägområdet har byggandet av en väg påbörjats. I området växer bland annat nattviol. På östra sidan finns några odlingsrösen. Efterbete sker i en gemensam fålla med östra delen av skötselområde 6 och 5c. Ängsmarken är viktig för insektslivet i området. Slåttern skall vara sen för att det skall kunna finnas blommande växter under en längre sommarperiod.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

En hävdad ängsmark med spridda lövträd i anslutning till odlingsrösen.

Gynnsam bevarandestatus uppnås när området sköts med traditionell ängsskötsel.

Skötsel mål och anvisningar för skötsel

- Slåtter genomförs efter att slåttern är klar i Steneryds lövängar. Om möjligt efterbetas området.
- Områden med utarmad ängsflora förbättras med insådd av ängsväxter med hjälp av färskt hö från Steneryd.

5c. Areal: 1,5 ha.*Beskrivning och övergripande mål*

Till stora delar täcks området av yngre askog. I anslutning till några odlingsrösen växer lindar. Lindblommor är en god födokälla för insekter i området. I det glesa fältskiktet på en påbörjad väg har solande sandödlor observerats.

Alen avverkas och området restaureras till ängsmark. På de sämre delarna kan fältskiktet förbättras med färskt hö från Steneryds lövängar. Ute på ängsmarken kan lämpliga unga lövträd hamlas. Efterbete sker i en gemensam fålla med östra delen av skötselområde 6 och 5b. Ängsmarken är viktig för insektslivet i området. Slåttern skall vara sen för att det skall kunna finnas blommande växter under en längre sommarperiod.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

En hävdad ängsmark med lindar i anslutning till odlingsrösen. Spridda hamlade träd får finnas i ängen. Stora lindar skall ges möjlighet att blomma då de är viktiga nektar- och pollenkällor för insekter i området. De skall därför inte hamlas.

Gynnsam bevarandestatus uppnås

- när området sköts med traditionell ängsskötsel.
- när det finns några hamlade träd i anslutning till ängen.

Skötselmål och anvisningar för skötsel

- Slåtter genomförs efter att slåttarna är klar i Steneryds lövängar. Om möjligt efterbetas området.
- Områden med utarmad ängsflora förbättras med insådd av ängsväxter med hjälp av färskt hö från Steneryd.
- Varje sen höst kontrolleras att diket från fastigheterna norr om reservatet är öppet. Diket rensas för hand vid behov. Träd som växer i diket och avsevärt stör diket funktion får tas bort.
- I diket från Slättamossen får inte grenar eller lågor ligga kvar som riskerar att dämna upp mossen.

Skötselområde 6. Parkering och naturvårdsinriktad skötsel av träd- och buskskikt.

Areal: 1,9 ha.

Beskrivning och övergripande mål

Området består av mark som till stora delar är planlagd som tomtmark och ingår därför inte i naturreservatet. Andra delar är planerade och förberedda som vägar och parkeringsplatser för området. Dessa områden kommer att användas i enlighet med planen och ingår i reservatet. De flesta vägarna kommer i reservatet att användas som bilväg till parkeringsplatsen och som gångvägar. Trädskiktet är kraftigt utglesat och fältskiktet är torftigt. Sandödlor förekommer i området på eller omkring vägarna.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Vägen är i bra skick och det finns parkeringsplatser för minst 10 bilar. En informations-tavla och rastmöbler finns i anslutning till parkeringsplatsen. Väl markerade och hävdade stigar leder österut i reservatet, mot norr i västra delen av reservatet och söderut mot Slättamossens norra del och vidare österut via en bro över diket till stigen mot öster. Trädskiktet är glest med åldrande lövträd och buskskiktet består av glest stående enskilda buskar.

Gynnsam bevarandestatus råder:

- när diket från fastigheterna norr om reservatet är öppet. Inga utbredda buskage finns i området.
- träd får åldras, dö och brytas ner på naturlig väg.
- vägen och parkeringsplatsen är i gott skick.

Skötselmål och anvisningar för skötsel

- Öster om vägen kan området betas tillsammans med 5b och 5c i en gemensam fålla.
- Varje sen höst kontrolleras att diket från fastigheterna norr om reservatet är öppet. Diket rensas för hand vid behov.
- I diket från Slättamossen får inte ligga kvar grenar eller lågor som riskerar att dämna upp mossen.

Skifte 5: Förs till skötselområde 1a och 1c.

Skötselområde 1a. Naturskogar och våtmarker.

Areal: 7,3 ha.

Beskrivning och övergripande mål

Hällmarksskogar och ekblandskogar som i östra delen av området är naturvärdesklassade av skogsvårdsstyrelsen. I sydöstra hörnet finns en del av en nyckelbiotop i rik ädellövskog som sträcker sig in i det ursprungliga naturreservatet. I nyckelbiotopen växer bland annat sårläka, tandrot, myskmadra, blåsippa och murgröna. I stora delar av området växer blåsippor. I västra delen finns en gammal åker som numera bär en tät ekskog och ett tätt aspbestånd. Några av ekarna är spärrgreniga. I fältskiktet växer bland annat blåbär, ängskovall, gökärt, tulkört, grässtjärnblomma, stor blåklocka, fyrkantig Johannesört, vårfryle, teveronika, gulmåra, bergsslok och lundslok. Grässkiktet domineras dock av kruståtel. Död ved finns dels som torrakor på hällmarker och självgallrade träd och dels i innanmurkna kratträdd.

Träd som riskerar att falla över vägen får avverkas. Även grenar som växer ut mot vägen och där kan vålla skada eller olägenhet får kapas.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Ett stort område med för området naturlig vegetation får utvecklas fritt, så att även störningskänsliga arter skall kunna fortplanta sig. Området hålls fritt från gran.

Gynnsam bevarandestatus för naturskogarna och våtmarkerna uppnås:

- när naturen i skötselområdet får utvecklas fritt utan gran som konkurrerar med övriga träd och buskar och med sin förna försämrar förutsättningarna för fältskiktet och markorganismer.
- när skogen är olikåldrig och träden får åldras, dö och brytas ner på naturlig väg.
- när död ved bildas på naturlig väg och bryts ner i området.

Skötselmål och anvisningar för skötsel

- Granar röjs bort eller ringbarkas/bankas där de har förutsättningar för att sprida sig.
- Träd som riskerar att falla över vägar får avverkas.

Skötselområde 1c. Ädellövskog med naturvårdsinriktad skötsel.

Areal: 6,9 ha.

Beskrivning och övergripande mål

Skogen varierar kraftigt från krattartad ekskog på grunda jordar till rikare skog på mark som tidigare varit odlad. Även markfuktigheten varierar stort och delar av området har tidigare varit dikat. Från de intilliggande granplanteringarna har gran spridit sig till främst de lite fuktigare markerna längs diket som avvattnar grannfastigheterna i norr. Skogen består av en blandskog på västra sidan och en granplantering på östra sidan. De två planterade, mindre granskogarna slutavverkas varvid alla lövträd och buskar sparas. På ytor som varit granplanterade kan en stor andel björk finnas för att på en 100-års period skapa substrat för vedinsekter.

På tidigare odlad mark med tät yngre ekskog förbättras förutsättningarna för att grova träd ska kunna utvecklas genom en kraftig gallring av smalkroniga träd. I fältskiktet finns bland annat stor blåklocka, ängskovall, gökärt, grässtjärnblomma, fyrkantig jo-

hannesört, gulmåra, teveronika, ängssyra, liljekonvalj, vårfryle, bergsslok, lundslok, kruståtel, ljung och blåbär.

Målet är att skogen på sikt ska få naturskogskvalitéer. I sluttning mot vägen hålls träd- och buskskiktet glest.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

En olikåldrig lövskog med så kallade evighetsträd och god tillgång på död ved. Området hålls fritt från gran.

Gynnsam bevarandestatus för lövskogarna uppnås

- när skogen är olikåldrig och träden får åldras, dö och brytas ner på naturlig väg.
- när mängden död ved är mer än 10 m³/ha. Ingen övre gräns finns för mängden död ved.
- när död ved bildas på naturlig väg och bryts ner i området.
- när naturen i skötselområdet får utvecklas utan gran som konkurrerar med övriga träd och buskar och med sin förna försämrar förutsättningarna för fältskiktet och markorganismer.
- när diket som dränerar åkrarna på grannfastigheten i norr är öppet.

Skötselmål och anvisningar för skötsel

- Inga livskraftiga och reproducerande granar skall finnas i skötselområdet.
- Granarna röjs bort, ringbarkas eller bankas där de har förutsättningar för att sprida sig.
- De 2 granplanteringarna avvecklas inom en 5-årsperiod. Inga livskraftiga och reproducerande granar skall finnas i skötselområdet.
- 10 och 20 år efter avverkningen av granplanteringarna kan utglesningar av täta bestånd av unga lövträd göras för att kvarvarande träd ska kunna utveckla stora kronor.
- Täta yngre ekbestånd på tidigare odlad mark utglesas till en luckig skog. Spärrgeniga träd friställs och stor variation på ålder, grovlek och beståndstäthet eftersträvas. Artsammansättningen bland träd och buskar med undantag för gran ska bevaras.
- Varje sen höst och i samband med mycket regniga perioder kontrolleras att diket från fastigheterna norr om reservatet är öppet. Speciellt viktigt är att det inte blir stopp under den lilla stenbron så att vattnet däms upp och översvämmar åkrarna norr om reservatet. Diket rensas för hand vid behov.

Skötselområde 4. Färskesjön.

Del av Färskesjön, vars totala areal är 49,2 ha

Beskrivning och övergripande mål

Färskesjön är en 4,2 meter djup oligotrof källsjö med klart vatten. Stränderna utgörs av klippor och av morän samt i öster av sand. I östra delen är stränderna mycket långgrunda ut till en kant där vattendjupet snabbt ökar. Vegetationen i sjön består av gles bladvass och lågvuxna sävarter samt bitvis av täta bestånd av notblomster och strandpryl. I sjön förekommer även kransalgsarterna *Chara globularis* och *Nitella flexilis* alt. *Opaca*. Längs stränderna växer bl a pors.

Färskesjön regleras enligt en vattendom från 1964, med en amplitud på 0,65 meter.

Strandvegetationen får utvecklas fritt längs västra stranden och på ön. Gran skall inte finnas längs stränderna. Östra stranden sköts med en naturvårdsinriktad skötsel av träd- och buskskikt (se skötselområde 3).

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Färskesjön bevaras som en ej försurad sjö med naturliga vattenfluktuationer förutom vad som är tillåtet i befintlig vattendom.

Gynnsam bevarandestatus för Färskesjön är att den ej blir eutrofierad eller försurad samt ej utsätts för några utsläpp.

Skötselmål och anvisningar för skötsel

Eventuell gran längs stränderna inom reservatet röjs bort.

Jakt

Syftet med reservatet skall nås genom att skogen skall få utvecklas fritt eller på sikt skall utveckla naturskogskvalitéer. Därför får röjningar inte göras för transporter av jaktorn eller för siktgator. Gamla jaktorn som ej längre används skall rivas och forslas ut ur reservatet. Nya jaktorn får endast sättas upp tillfälligt under jakt (se beslut om utvidgning av naturreservatet Färskesjön, föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken). De markerade vandringslederna skall vara öppna för allmänheten under jakt.

Restaureringsplan

- Granplanteringarna avvecklas på en 10-årsperiod.
- Fröspridda granar som bedöms kunna konkurrera med lövskogen röjs bort.
- Fornminnen röjs fria från vedartade växter.
- Gravfälten görs överskådliga genom gallring av träd och buskar samt underkvistning av kvarstående träd.
- Tre mindre ängar restaureras i anslutning till den västra parkeringsplatsen.

Friluftsliv och turism

Mål

Naturvårds- och kulturintressena är överordnade friluftslivets intressen. Naturreservatet Färskesjön skall utgöra ett levande dokument på naturskogar i östra Blekinge och det skall finnas information om de fornminnen som förekommer utmed vandringslederna. Strövstigar skall leda besökare via mindre störningskänsliga delar av reservatet till olika biotoper, fornminnen och utsiktsplatser i reservatet. I huvudsak används befintliga stigar.

En ny stig markeras i västra delen av reservatet för att det ska bli möjligt att vandra runt i reservatet. De centrala delarna skall dock även i fortsättningen vara utan markerade stigar.

Restriktioner

För att skydda störningskänsliga naturvärden kan det bli aktuellt att under viss period av året belägga delar av naturskogarna med beträdnadsförbud. Markerade leder bör dock hållas öppna.

Information

På parkeringsplatserna skall finnas tavlor med information om naturreservatets natur och fornminnen. Invid vandringsleder skall finnas information om förekommande fornminnen.

Anläggningar

Parkeringsplatser för 10-15 bilar skall finnas väster om reservatet samt för 10 bilar utefter vägen i nordöstra gränsen.

I anslutning till parkeringsplatsen i reservatets västra del skall rastmöbler finnas.

Strövstigar skall finnas från parkeringen på västra sidan ner till Slättamossen, där det skall byggas ett mindre fågeltorn.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet	Finans
Utmärkning och röjning av strövstig	2008-2009	Skötselområde 1, 5 och 6	Förvaltaren	1	Staten
Uppsättande av informationstavlor	2008-2009	Vid parkeringsplatser och gravfält	Förvaltaren	1	Staten
Kontroll och vid behov rensning av diket från fastigheterna på västra sidan av reservatet och från Slättamossen	Varje år	Skötselområde 1a och c, 5a och c	Förvaltaren	1	Staten
Avverkning av planterad gran	2008-2018	Skifte 1 och 5 i skötselområde 1a och c.	Förvaltaren	2	Staten
Avverkning, ringbarkning eller bankning av granar som bedöms kunna sprida sig.	2008-	Hela reservatet	Förvaltaren	2	Staten
Gallring av tät skog på tidigare åkermark.	2008-2012 samt ca 20 år därefter	Skifte 5 i skötselområde 1c	Förvaltaren	2	Staten

Tillsyn, dokumentation och uppföljning

Årlig dokumentation av skötselåtgärder

Varje år skall den som praktiskt utför olika typer av skötsel i naturreservatet föra anteckningar över genomförda skötselåtgärder och årligen avrapportera dessa till Länsstyrelsen.

Tillsyn över föreskrifter

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn av föreskrifter.

Uppföljning av skötselmål

Uppföljning och sammanställning av skötselmålen för ängsmark utförs av den som praktiskt utför olika typer av skötsel i naturreservatet och årlig avrapportering sker till Länsstyrelsen.

Fortlöpande registreras påträffade unggranar och äldre gran som kan reproducera sig.

Uppföljning av bevarandemål

I de delar som ingår i Natura 2000 ska uppföljning ske i enlighet med vad som gäller för Natura 2000-områden.

På ytor där det tidigare varit granskog följs utvecklingen upp vart femte år. Beslut tas därefter om styrning av utvecklingen mot lövskog behöver ske i form av röjning av gran eller gallring av täta unga lövträdbestånd.

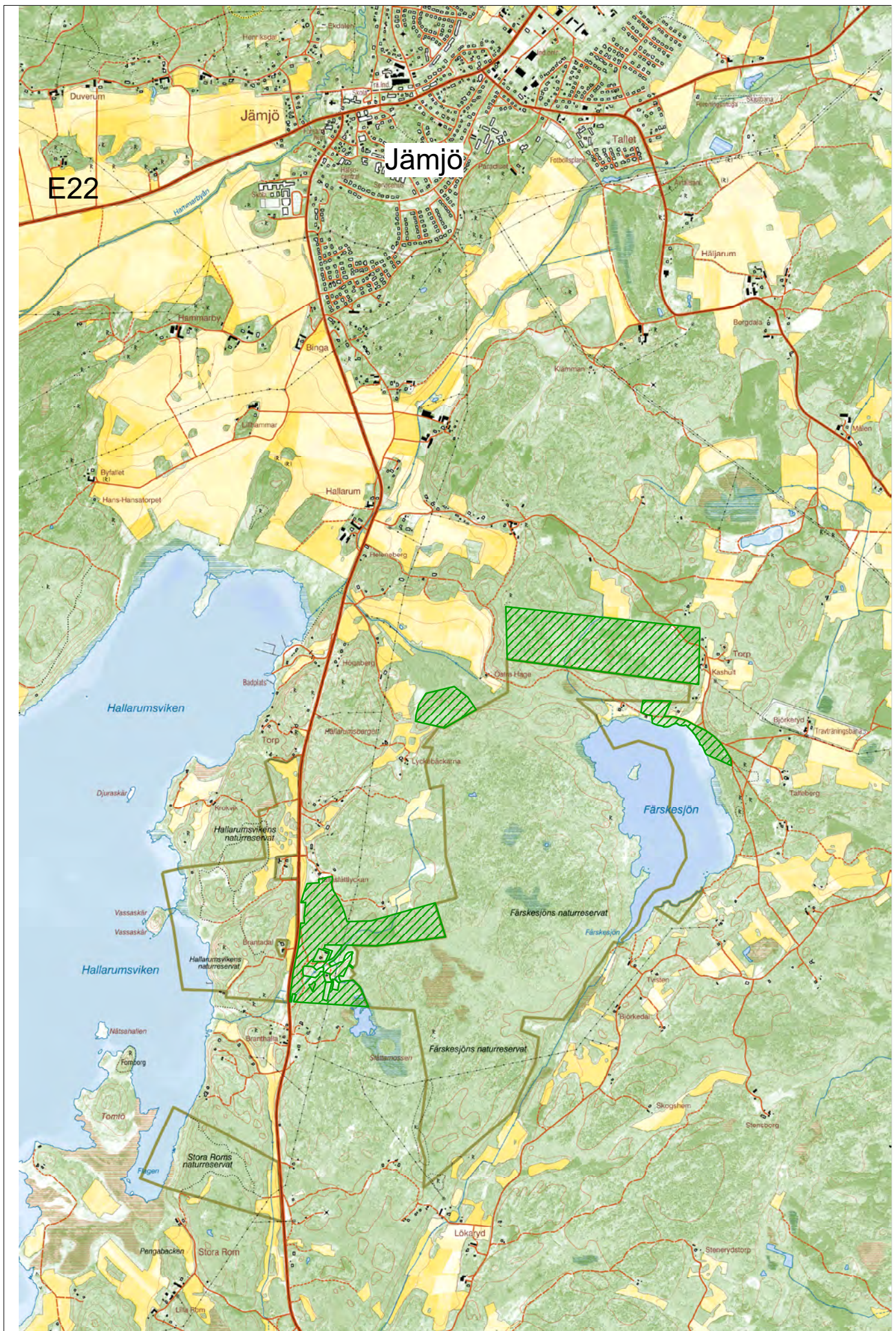
Varje år besiktigas leder och skötselbehov registreras.

Uppföljning av kostnader

Uppföljning av kostnader utförs årligen av Länsstyrelsen.

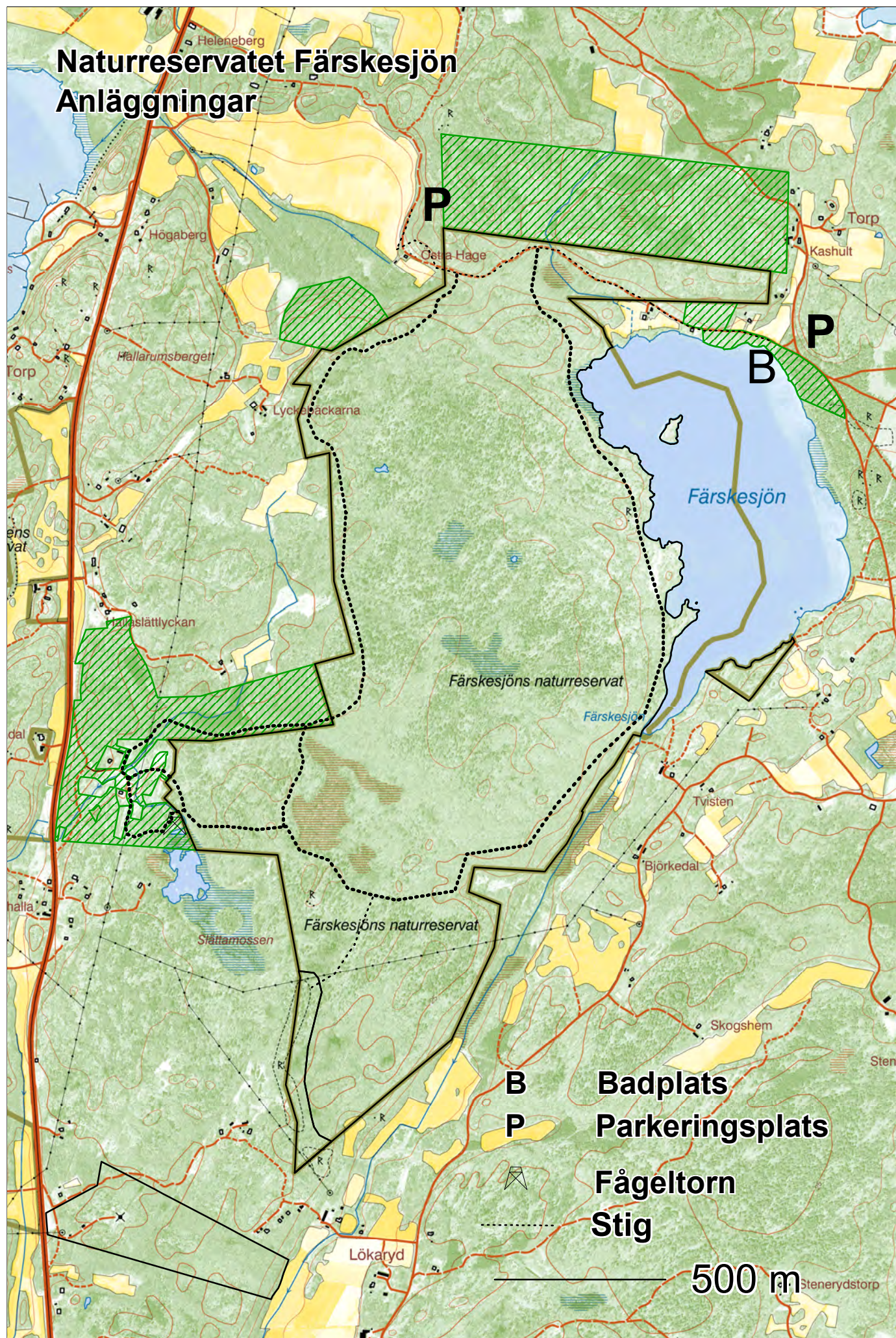
Finansiering

Kostnader för förvaltning och åtgärder bekostas av staten.

Naturreseptatet Färskesjön

Anläggningar

Naturreseptatet Färskesjön Skötselplan

